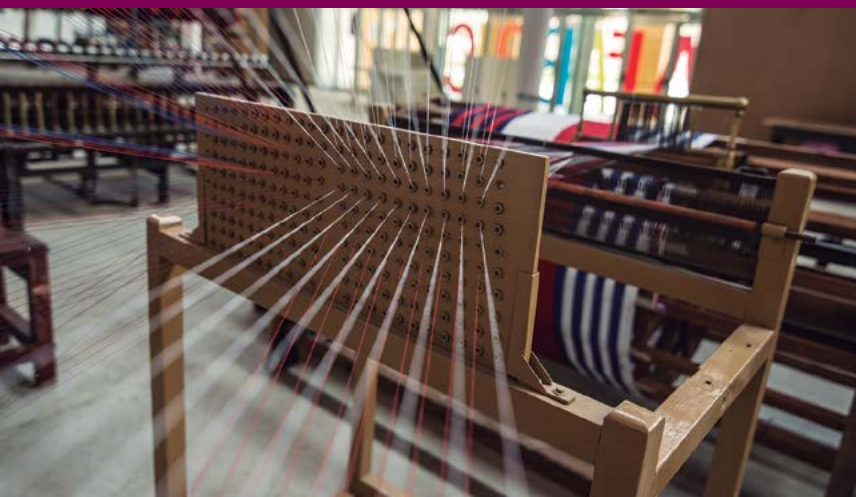

Carles Singla. Regidor de Cultura de l'Ajuntament del Pla de Santa Maria

Telers i carros, peces de museu. El Pla de Santa Maria ultima el Centre d'Interpretació del Tèxtil i el Museu Agrícola a les naus de l'antiga fàbrica

Ordidor. L'ordit és de molt delicada preparació i el resultat del teixit depèn en gran manera d'aquest. Peça ben ordida és mig teixida. Telers centenaris que continuen funcionant i teixint. El Centre d'Interpretació està situat en el recinte de La Fàbrica. El Museu Agrícola compta amb una extensa col·lecció d'estris agrícoles i amb una bona representació de carros i carruatges. Fotografies: Elena Milà.

Ara fa 100 anys es posava en marxa al Pla de Santa Maria la fàbrica tèxtil Martí, Llopart i Trenchs. L'empenta i la visió del vallenc Joan Trenchs va ser suficient per convèncer els seus socis d'emprendre una aventura industrial insòlita en un poble que no disposava ni de cabal d'aigua ni de bones comunicacions.

La iniciativa va transformar per sempre la vida i la configuració urbana del poble. Durant la major part del segle XX, una o diverses persones de gairebé totes les famílies treballaven a "la fàbrica". Moltes eren dones, però també hi havia molts homes que compaginaven el torn a l'empresa amb les tasques al camp. Els sous van esdevenir, així, un complement de l'activitat agrícola i artesanal.

El nucli del complex industrial eren les divuit naus de la factoria: quatre amb teulada de doble vessant i catorze més en dent de serra. A més, hi havia un

habitatge per al director i els propietaris i diverses construccions auxiliars.

El complex emmurallat es completava amb una gran bassa de 90 metres de llarg per 45 d'ample que es va excavar a pic i pala. La reserva d'aigua era fonamental per a la tintoreria i més encara en una comarca de secà. Un cop engegada la fàbrica, es va construir una petita colònia per allotjar els treballadors nousvinguts, el barri de Vista Alegre.

L'activitat tèxtil va passar per quatre etapes. La primera es va cloure quan els

socis fundadors van vendre la planta a la societat barcelonina "Hijos de Francisco Sans", especialitzada en teixits de lona, que s'hi va instal·lar el 1966. En aquesta etapa es van ampliar les instal·lacions amb una nau nova de grans dimensions, però una tempesta de neu, l'hivern de 1986, la va ensorrar i posteriorment va ser desmantellada.

La crisi del tèxtil va arrossegar la firma a la fallida i, en els darrers anys, els intents per salvar la producció –empresarials i també amb una cooperativa de treballadors– no van donar resultat. Les màquines es van aturar el 1998, i l'administració de l'Estat va embargar totes les instal·lacions.

Després d'una negociació llarga i complexa, l'Ajuntament del Pla va aconseguir la titularitat del complex i va engegar un lent procés de rehabilitació. Tot i que els projectes de futur inclouen la conservació del conjunt, al qual

es donaran nous usos, la reforma ha començat a donar fruits.

D'una banda, una part rehabilitada actualment acull el Centre d'Interpretació del Tèxtil i el Museu Agrícola. De l'altra, l'espai que ocupen la bassa i la pinada que l'envolta s'ha transformat en un parc públic. S'hi ha construït un restaurant i durant l'horari d'obertura –de dilluns a diumenge– la bassa i l'arbreda es poden visitar lliurement.

El Centre d'Interpretació, en procés de museïtzació, permet veure en funcionament tres telers centenaris com els que teixien a les mateixes naus ara fa cent anys. La maquinària, acuradament restaurada per José Luis Baldor, antic treballador de l'empresa, funciona amb un únic motor i un embarrat d'eixos i corretges característic de les antigues plantes industrials. A més dels telers històrics, s'hi pot veure un ordidor, un

doblador i un teler modern, entre d'altres màquines.

Just al costat, el Museu Agrícola acull una espectacular col·lecció de carros i estris del camp. Una part ha estat adquirida al matrimoni vallenc format per Daniel Estaun i Maria Teresa Torné; la resta s'ha configurat amb aportacions de diverses famílies planenques.

Els museus fins ara només es poden visitar en dates assenyalades –Festa Major, Fira del Vent...–, però quan les instal·lacions s'hagin restaurat del tot esdevindran, sens dubte, una fita imprescindible de la Ruta del Cister. ■

**Centre d'Interpretació del Tèxtil
Museu Agrícola**
Carrer de les Filadores, s/n
43810 - El Pla de Santa Maria
Tel. (+34) 977 630 006
www.elpladesantamaria.cat
GPS: N 41.365271 E 1.292637

Descobreix el El Pla de Santa Maria

Gaudeix del nostre patrimoni, festes i tradicions

Descobreix l'església romànica; la ruta de les barraques de pedra seca; els aiguamolls; el nucli històric i la imponent església parroquial; el Centre d'Interpretació del Tèxtil i el Museu Agrícola en el recinte La Fàbrica, amb la seva gran bassa; i un actiu comerç tradicional reforçat amb un ambiciós Projecte de Regeneració Urbana i Dinamització Turística i Comercial

Setmana del 15 d'agost · LA FESTA MAJOR D'ESTIU · 3er cap de setmana d'octubre · FIRA DEL VENT. VISITEU-NOS!

Turisme del Pla - Tel. 977 63 00 06 - www.elpladesantamaria.cat

